

Laisvės kovos dvasia paženklintas

Lietuvai Kūrėjas skyrė geografinę padėtį bei gamtiniomis sąlygomis palankią vietą. Tačiau dėl tos priežasties ji taip rūpėjo nenuoramoms kaimynams, amžiais turėjo kovoti dėl savo išskirtinės vietos, dėl savo laisvės, dėl išlikimo. Lietuvių tautos istorija ženklinta kovomis, laimėjimais ir netektimis, rašyta krauju. Tik dėl to, kad kovos už laisvę dvasia įsikūnijo kariuose pilėnuose, kariuose savanoriuose, sukilėliuose, knygnešiuose, partizanuose, artojų šeimose, būdama nenuoramų apsuptyje, Lietuva išliko, tapo nepriklausoma valstybe. Kovos dėl laisvės dvasios nepajėgė sužlugdyti okupacijos, tremtis, įkalinimai. Nepalaužiamos kovos dėl laisvės dvasios pavyzdžius liudija Lietuvos istorija, paminklai žuvusiems didžiaviriams, gyvenantys tarp mūsų laisvės kovotojai.

Ypatingą vietą mūsų laisvės kovose užima kovos dvasia ženklintas tautos sąjūdis, kuris be įtvirtinimų, be ginkluotės ne tik priešinosi okupantams, bet griovė jų galią iš vidaus. To sąjūdžio dalyviai veikė pagrindinėje okupuotoje tėvynėje, veikė okupanto struktūrose, veikė tremtyje, kalinimuose, lageriuose. Ir šis sąjūdis, neturėjęs fronto linijų, karinių formuočių, profesionalių karo vadų, laimėjo. Blogio imperija neatlaikė, žlugo. Gera žinoti ir džiaugtis, kad šiandien nepriklausomoje Lietuvoje ne tik antkapiniais paminklais ženkliname išėjusius į Amžinybę laisvės kovotojus, bet valstybė įvertina išlikusius gyvuosius,

Vyčio Kryžiaus ordino kavaliarius Edvardas Burokas ir Prezidentas Valdas Adamkus

apdovanoja atitinkamais žymenimis. Vienas jų – Edvardas Burokas.

Edvardas Burokas į laisvės kovos kelią stojo būdamas moksleiviu. Jis kūrė kovos už laisvę organizacijas, dalyvavo jų aktyviuose pasipriešinimo veiksmuose, organizavo ir platino pagrindinio spaudą, palaikė ryšius bei teikė įvairią pagalbą partizanams. Patekęs į nelaisvę, už grotų, už spygliuotų užtvarų vėl skatino bei kūrė okupanto galią žlugdančias organizacijas, spaudą, streikus, sukilimus. Atgimimo metais jis itin daug prisidėjo prie savanorių gynėjų organizavimo bei apginklavimo.

Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjunga ir „Varpo“ redakcija džiaugiasi ir didžiuojasi, kad laisvės kovos dvasios ženklų paženklintas, tos dvasios puoselėtojas ir nešėjas, LLKS narys, buvęs pagrindinės organizacijos narys, Vorkutos sukilimo dalyvis Edvardas Burokas tapo Vyčio Kryžiaus ordino kavalieriumi.

► Pirmieji partizanų būriai Lietuvoje

pradžių jie kovojo su vokiečiais ir vietos plėšikais, vėliau su bolševikais. Persekiojami raudonarmiečių, vasario mėnesį jie nutarė nutraukti kovas, vykti į Kauną ir stoti į Lietuvos kariuomenę.

Prasidėjus mūsų kariuomenės kovoms su rusų bolševikais, prie Kėdainių susiorganizavo Siesikų-Pagirių partizanų būrys, kurį sudarė apie 30 vyrų. Jam vadovavo karininkas J. Rakaila su padėjėjais P. Dėdele ir viršila M. Raila. Būrio tikslas buvo ginti vietinius gyventojus nuo rusų bolševikų rekvizicijų ir plėšikavimų. Partizanai veikė Pagiriu, Siesikų, Vadoklių ir Šėtos apylinkėse, todėl kai kuriuose šaltiniuose šis būrys dar vadinamas Šėtos partizanų būriu. Būrys turėjo daug susirėmimų, jis puldavo staiga ir netikėtai. Partiza-

nams gaudyti bolševikų vadovybė sutelkdavo po keliolika kuopų, bet rezultatai būdavo menki. Kadangi būrys buvo nepakankamai apsiginklavęs, tai jis išliejo į Panevėžio batalioną. Konspiracijos sumetimais partizanai dažnai skirstydavosi į trejetukus, tuomet jie galėjo pažinoti ne daugiau kaip po penkis partizanus. Kiekvienas iš to trejetuko turėjo sudaryti po savo trejetuką tam, kad galėtų stoti į ginkluotą kovą su bolševikais ir tarpusavy svarstyti visus svarbius klausimus. O kokius trejetukus buvo susidarę ir kokiems priklausė likusieji du trejetuko nariai, partizanai vienas kitam pasakoti neturėjo teisės. Todėl bolševikai negalėjo įtarti, kad yra toks pagrindis. Jie žinojo tik tiek, kad egzistuoja įvairūs asmenys, nusistatę prieš bolševikus ir nevykdantys jų įsakymų bei prikalbinėjantys nepaklusti ir ki-